

Пояснювальна записка до Плану розвитку архівної справи в Харківській області на 2015 рік

В основу Плану розвитку архівної справи в Харківській області на 2015 рік покладено зведені показники діяльності Державного архіву Харківської області (далі – Державний архів) та архівних установ низової ланки (27 архівних відділів районних державних адміністрацій та 6 архівних відділів міських рад), визначені на підставі оцінки реального стану справ, наявних фінансових та трудових ресурсів.

Пріоритетними завданнями на 2015 рік передбачено виконання заходів, що впливають з Програми здійснення контролю за наявністю, станом та рухом документів НАФ на 2009-2019 роки, затвердженої наказом Державного комітету архівів України від 10.11.2009 № 190, Програми розвитку архівної справи в Харківській області на 2013-2016 роки, затвердженої рішенням XXII сесії Харківської обласної ради VI скликання від 20 червня 2013 року, листа Державної архівної служби України щодо планування роботи державних архівних установ на 2015 рік та звітність за 2014 рік, наказів і доручень Державної архівної служби України, розпоряджень і доручень обласної державної адміністрації.

1. Забезпечення збереженості та державний облік документів Національного архівного фонду

Як і в попередні роки, передбачається здійснення низки заходів, спрямованих на поліпшення фізичного стану документів.

1.1. Практично на рівні показників минулого року залишено планові показники з реставрації документів I-IV складності на паперовій основі. Якщо у 2014 році цей показник становив 26 536 аркушів справ, то у 2015 році – 25 571 аркуш.

1.2. За рахунок незначного зменшення обсягів робіт із реставрації документів у Державному архіві дещо збільшено планові показники з ремонту аркушів справ (заплановано здійснити ремонт 14 438 аркушів); у 2014 році цей показник становив 13 464 аркуші. В цілому по області заплановано здійснити ремонт 15 923 аркушів справ.

1.3. На рівні минулорічних планових показників у Державному архіві залишені показники з опрацювання та підшивки документів (передбачено опрацювати 448 од. зб.). В цілому по області заплановано підшити та опрацювати 1 168 од. зб.

1.4. За відсутності належного фінансування роботи з консерваційно-профілактичного оброблення страхового фонду, кіно-, фото-, фоно- та відео документів у Державному архіві не плануються.

1.5. Відсутність обладнання для створення страхового фонду на документи з паперовою основою унеможливорює відновлення робіт зі створення страхового фонду на документи Національного архівного фонду, що зберігає

Державний архів. Тому проведення даних видів робіт у 2015 році не планується. За умови придбання вищевказаного обладнання роботи зі створення страхового фонду на документи з паперовою основою, перш за все, особливо цінних документів, та створення фонду користування, будуть відновлені.

1.6. Незмінними у Державному архіві у 2015 році залишаються планові показники з картонування справ – 3 900 од. зб. Проте їх виконання буде здійснено за умови відповідного фінансування. В архівних установах низової планується закартонувати 17 400 од. зб.

1.7. На виконання завдань і заходів, передбачених Програмою здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду на 2009-2019 роки, 2015 року Державним архівом планується перевірити 75 025 од. зб., з них 73 623 од. зб. на паперових носіях та 1 402 од. зб. фонодокументів.

В архівних установах низової ланки планується перевірити наявність та фізичний стан 35 276 од. зб.

Буде продовжено роботу з розшуку невиявлених справ.

1.8-1.10. З метою виявлення унікальних документів, що зберігаються у Державному архіві, заплановано переглянути 765 од. зб. управлінської документації у фондах дорадянського періоду.

На підставі «Переліку всесвітньо відомих осіб, інформація про яких може міститися в унікальних документах НАФ», переглянуто список фондів особового походження, що зберігаються у Державному архіві. За результатами проведеної роботи з'ясовано, що у Державному архіві зберігаються фонди особового походження, які на регіональному рівні можна віднести до особливо цінних. Ураховуючи, що в Державному архіві відсутні документи про осіб, визначених у вищезазначеному Переліку, виявлення унікальних документів у фондах особового походження не планується.

В архівних установах низової ланки, з метою виявлення унікальних документів, обсяги перегляду документів збільшено майже на 1 000 од. зб.: планується переглянути 3 124 од. зб. управлінської документації.

За умови виявлення унікальних документів планується складання та подання їх анотованих переліків на розгляд ЦЕПК Укрдержархіву, а у разі схвалення переліків останнім – проведення грошової оцінки унікальних документів, створення їх страхового фонду та страхування.

Упродовж 2015 року планується застрахувати 3 унікальні документи, що зберігає Державний архів.

Триватимуть роботи з підготовки до видачі справ за межі архівосховищ та їх повернення на місця, знепилювання справ, в'язок, картонажів тощо; перевірка правильності підкладки справ та описів, повернутих після користування.

Упродовж 2015 року планується переглянути 707 матеріальних носіїв секретної інформації.

Пріоритетними напрямками у роботі Державного архіву упродовж 2015 року залишаються питання зміцнення матеріально-технічної бази Державного архіву, організації інформаційно-роз'яснювальної роботи серед керівників підприємств, установ та організацій – фондоутворювачів Державного архіву щодо збереження документів, які відкладаються у процесі їх діяльності; виконання пункту 4 доручення Президента України В.Ф. Януковича від 19 жовтня 2012 року № 1-1/2831 щодо будівництва окремої будівлі для розміщення в ній Державного архіву.

2. Створення та розвиток довідкового апарату до документів Національного архівного фонду

Планується здійснення комплексу заходів щодо створення та розвитку довідкового апарату до документів Національного архівного фонду.

2.1. Обсяги описування документів особового походження, фото-, фоно- та відеодокументів у Державному архіві залишено на рівні минулого року.

У 2015 році робота з науково-технічного опрацювання фонду № 4, Харківське губернське правління, не планується, що обумовлено певними причинами, а саме: протягом 2012-2014 років науково-технічне опрацювання пройшли 1 293 справи (це понад 98 000 аркушів), а реставровано, відремонтовано, зброшуровано 48 000 аркушів та оправлено 483 справи. Кількісні показники аркушів та справ, що пройшли науково-технічне опрацювання, значно перевищують показники з реставрації, ремонту, брошуруванню та оправленню згаданих справ за звітний період (відділ забезпечення збереженості та реставрації документів не має можливості в повному обсязі забезпечити виконання робіт за опрацьованими справами через низку робіт, пов'язаних із реставруванням та ремонтом документів інших фондів за запитами користувачів читальних залів. Продовжувати роботу з науково-технічного опрацювання документів фонду № 4, Харківське губернське правління, у 2015 році немає сенсу, оскільки опрацьовані справи необхідно відокремити від документів фонду та зберігати в окремому приміщенні, яке в Державному архіві відсутнє. Опрацьованої раніше кількості справ буде достатньо на попередні два роки для виконання відділом забезпечення збереженості та реставрації документів відповідних робіт. Саме тому роботу з науково-технічного опрацювання документів фонду № 4, Харківське губернське правління, буде продовжено у 2016 році.

В Архівному відділі Чугуївської районної державної адміністрації (РДА) заплановано описати 168 од. зб. управлінської документації.

2.2. Певна увага 2015 року приділятиметься роботі з удосконалення описів справ. У Державному архіві планується удосконалити 9 описів фондів дорадянського періоду на 1 629 од. зб. управлінської документації, а саме:

1. Ф-3, оп. 11, Канцелярія Харківського губернатора за 1805 р.
2. Ф-51, Харківський губернський статистичний комітет, м. Харків за 1835-1917 рр.

3. Ф-62, Вовчанська повітова землевпорядна комісія [з проведення столипінської земельної реформи], м. Вовчанськ Харківської губернії за 1907-1915 рр.

4. Ф-69, оп. 1-3, Харківське повітове поліцейське управління, м. Харків за 1866-1917 рр.

5. Ф-82, Ізюмська повітова земська управа, м. Ізюм Харківської губернії за 1897-1919 рр.

6. Ф-83, Ізюмська міська управа, м. Ізюм Харківської губернії за 1908-1919 рр.

7. Ф-165, Старобільська повітова землевпорядна комісія [з проведення столипінської земельної реформи], м. Старобільськ Харківської губернії за 1908 р.

Архівним відділом Балаклійської РДА планується удосконалити та переробити описи на 200 од. зб. управлінської документації.

2.3. Триватимуть роботи з каталогізації управлінської документації, документів особового походження, фото-, фоно- та відеодокументів. У Державному архіві планується роботу з каталогізації управлінської документації (90 од. зб./1 000 карток) – подokumentно розробити протоколи засідань сесій Ізюмської районної ради та протоколи засідань її виконавчого комітету за 1952-1956 рр. (ф.Р-5044, оп. 2,3).

Також передбачається здійснити каталогізацію документів особового походження (50 од. зб./50 карток), фотодокументів (50 од. зб./50 карток), фонодокументів (10 од. зб./10 карток), відеодокументів (20 од. зб./20 карток).

Архівними установами низової ланки планується тематична розробка основних фондів та таких, що часто використовуються у роботі: (передбачено переглянути 538 од. зб., на які скласти 2 560 карток).

Традиційно проводитиметься робота із взяття на облік нових надходжень документів до архіву, складання на них облікових документів, внесення даних до «Відомостей про зміни у складі та обсязі фондів», складання паспорту архіву тощо.

Певна увага приділятиметься веденню картотеки обліку місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих підприємств, установ і організацій, документи з особового складу яких перебувають на зберіганні в державних архівних установах, архівних відділах міськрад, трудових архівах, у правонаступників, органах вищого рівня та інших установах. Водночас на власному веб-сайті Державного архіву у рубриці «Звернення громадян» поповнюватимуться відомості про місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих підприємств, установ і організацій, документи з особового складу яких перебувають на зберіганні у правонаступників та інших установах.

3. Формування Національного архівного фонду й експертиза цінності документів. Організація зберігання документів в архівних підрозділах підприємств, установ і організацій

3.1. Перевантаженість власних фондосховищ Державного архіву унеможливило здійснення процедури приймання до них документів Національного архівного фонду (далі – НАФ) від підприємств, установ та організацій міста й області. Приймання документів здійснюватиметься лише в окремих випадках, зокрема, у разі ліквідації установи без правонаступника. Виключення також віднесено до документів Державного архіву, що відкладаються у процесі його діяльності: 2015 року планується прийняти на державне зберігання документи НАФ у кількості 35 од. зб. та 11 од. зб. документів з особового складу за 2012 рік.

На рівні планових показників минулого, 2014 року, залишаються показники з приймання на постійне зберігання до Державного архіву документів особового походження (50 од. зб.), фото- (50 од. обл.), фоно- (10 од. обл.) та відеодокументів (20 од. обл.).

Державними архівними установами низової ланки планується прийняти на зберігання 20 027 од. зб. управлінської документації.

3.2. На засіданнях експертно-перевірної комісії (ЕПК) Державного архіву планується розглянути та схвалити описи справ на управлінську документацію (32 574 од. зб.), документи особового походження (50 од. зб.), фотодокументи (50 од. обл.), фонові документи (10 од. обл.) та відеодокументи (20 од. обл.); погодити описи справ з особового складу на 19 824 од. зб., 484 номенклатури справ, 15 інструкцій з діловодства, 10 положень про експертні комісії та 10 положень про архівні підрозділи.

ЕК архівних відділів РДА та міських рад області планують схвалити на своїх засіданнях описи справ постійного зберігання на 14 574 од. зб. управлінської документації та погодити описи справ з особового складу на 4 824 од. зб., 244 номенклатури справ, які подати на розгляд ЕПК Державного архіву.

Крім того, ЕК архівних відділів РДА та міських рад області планують погодити на своїх засіданнях 65 інструкцій з діловодства, 135 положень про ЕК, 120 положень про архівні підрозділи.

3.4. 2015 року Державним архівом передбачено роботу з упорядкування на договірних засадах управлінської документації постійного зберігання (200 од. зб.) та документів з особового складу (60 од. зб.).

Серед архівних установ низової ланки Архівним відділом Золочівської РДА передбачено проведення робіт з упорядкування на договірних засадах 40 од. зб. управлінської документації постійного зберігання та 20 од. зб. з особового складу.

3.5.1. 2015 року, з метою посилення контролю за станом архівної справи та діловодства на підприємствах, в установах і організаціях, Державним архівом передбачено проведення 30 комплексних, 30 тематичних та 5

контрольних перевірянь роботи підприємств, установ і організацій міста з урахуванням того, що комплексні перевірки проводяться не рідше одного разу на п'ять років, а тематичні – не частіше одного разу на два роки.

Архівні відділи РДА та міських рад області планують провести 80 комплексних, 138 тематичних та 72 контрольні перевірки роботи архівних підрозділів установ, підприємств та організацій.

3.5.2. У 2015 році Державним архівом не планується проведення огляду забезпечення збереженості документів НАФ.

Через значне навантаження архівних відділів РДА та міських рад області профільними роботами й недоукомплектованість відділів кадрами відповідно до норм проведення ними оглядів забезпечення збереженості документів НАФ не планується.

3.5.3. З метою підвищення фахового рівня працівників місцевих державних архівних установ області планується проведення 3-ох семінарів, для працівників діловодних, експертних та архівних служб установ, підприємств та організацій м. Харків – 2-ох семінарів (30 слухачів).

Архівні відділи РДА та міських рад області планують провести 69 семінарів із підвищення кваліфікації працівників діловодних, експертних та архівних служб установ, підприємств, організацій, до яких залучити 1 412 слухачів.

2015 року Державний архів планує взяти участь у роботі 1 семінару з підвищення кваліфікації працівників діловодних, експертних та архівних служб установ на запрошення останніх, а представники архівних установ низової ланки планують взяти участь у 27 таких семінарах, до яких вони залучатимуться районними державними адміністраціями та міськими радами області.

4. Використання інформації документів Національного архівного фонду

Робота з використання інформації документів Національного архівного фонду в Державному архіві, як і у попередні роки, здебільшого зорієнтована на виконання наказів, доручень Укрдержархіву, розпоряджень та доручень обласної державної адміністрації.

4.1. Кількість інформаційних листів, що планується підготувати 2015 року Державним архівом та архівними установами РДА й міських рад області, та надіслати установам та організаціям Харкова й області за різними тематиками, становить 52, з них 15 – у Державному архіві.

На виконання наказів Держкомархіву України (Укрдержархіву) від 11.04.2011 № 44 «Про участь державних архівів у заходах з увічненням пам'яті про події Великої Вітчизняної війни та її учасників на 2011-2015 роки та з підготовки та відзначення 66-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років», від 29.06.2011 № 176/06 «Щодо виконання розпорядження Президента України від 21 червня 2011 р. № 204/2011-рп «Про додаткові

заходи з пошуку, дослідження і впорядкування місць поховання жертв війни, політичних репресій та інших трагедій Українського народу», від 01.08.2011 № 19 «Про вшанування пам'яті жертв Голокосту», від 20.08.2011 № 127 «Про участь державних архівних установ України у відзначенні Дня партизанської слави» планується робота з виявлення документів про воєнні події на Харківщині, виявлення документів воєнної тематики, що висвітлюють події Другої світової війни, складання їх переліків та надання їх ксерокопій установам для використання при підготовці тематичних лекцій, уроків пам'яті, виставок тощо. Державним архівом планується на підставі виявлених документів підготувати статті та добірки документів з воєнної тематики, зокрема: «Назустріч Великій Перемозі», «Навіки в пам'яті залишимо подвиг народу», «Идёт война народная, священная война!».

На виконання наказу Держкомархіву України від 13.05.2009 № 75 «З оголошення рішення колегії Держкомархіву України від 23 квітня 2009 року «Про організацію роботи читальних залів державних архівів» та відповідного наказу директора Державного архіву від 28.09.2009 № 68, з метою налагодження більш тісної співпраці з дослідниками, заплановано проведення читацької конференції на тему: «Підпільний та партизанський рух на Харківщині».

Як і в попередні роки, триватиме робота з виявлення, вивчення та оприлюднення архівних документів, пов'язаних з українським визвольним рухом, з історією українського державотворення, діяльністю державних інституцій того часу, документів краєзнавчого характеру, з історії різних народів, які проживали на території Слобожанщини.

4.2. Пріоритетним напрямом роботи державних архівних установ області залишається забезпечення фізичних та юридичних осіб в одержанні ними довідок за відповідними запитами.

2015 року по області заплановано виконання 1 197 тематичних запитів, 6 737 запитів соціально-правового характеру, 130 – генеалогічних та 550 – актів цивільного стану. На особистому прийомі планується розглянути 6 967 звернень від громадян.

Триватиме робота над поповненням картотеки обліку місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих підприємств, установ і організацій, документи з особового складу яких перебувають на зберіганні в державних архівних установах, архівних відділах міських рад, трудових архівах, у правонаступників, органах вищого рівня та інших установах.

4.3. Значна увага приділятиметься популяризації архівних документів. В цілому по області планується підготувати та відкрити 64 виставки архівних документів та друкованих видань, у тому числі 6 – у режимі on-line.

Державним архівом передбачено підготувати 15 виставок архівних документів та друкованих видань, з них 6 – у режимі on-line. Це наступні:

- До Дня Соборності та Свободи України;
- Твій любий сине, Україно! (до 201-ої річниці народження Т.Г. Шевченка);

- 3 історії харківської караїмської громади;
- Тих днів не змеркне слава (до Дня Перемоги);
- До Дня Конституції України;
- 3 історії Державного Прапора України (До Дня незалежності України);
- Партизани Харківщини (до Дня партизанської слави);
- До Дня Українського козацтва;
- 3 історії Державного архіву Харківської області (до 135-річчя заснування).
- До роковин трагедії Голокосту – on-line;
- Одвічна біль Афганістану (до Дня виводу військ з Афганістану) – on-line;
- Репресовані архівісти (до Дня пам'яті жертв політичних репресій в Україні) – on-line;
- Навіки в пам'яті серця (До Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни) – on-line;
- Уклін живим, загиблим – слава (До Дня визволення м. Харкова) – on-line;
- До Дня пам'яті жертв голодоморів – on-line.

В цілому по області планується підготувати 6 телепередач, 11 радіопередач та 48 публікацій у пресі.

Тематика радіо- та телепередач, публікацій у пресі буде присвячена ювілейним датам видатних діячів, вчених, письменників, подіям воєнного періоду (1941-1945 рр.) на Харківщині тощо.

Триватиме робота з підготовки власного науково-інформаційного видання «Харківський архівіст», збірника документів «Поляки на Харківщині», Анотованого реєстру описів Державного архіву Харківської області радянського періоду.

Для студентів харківських вузів традиційно планується проведення лекцій, ознайомчих екскурсій по Державному архіву, науково-виробничої практики для студентів харківських ВНЗів.

4.4. В читальних залах державних архівних установ області планується організувати роботу 403 вітчизняних та 35 іноземних користувачів, для чого планується підготувати та видати 7 900 архівних справ.

5. Зміцнення матеріально-технічної бази архівів, їх охоронної і пожежної безпеки

Планується проведення низки заходів, спрямованих на зміцнення матеріально-технічної бази державних архівних установ.

5.1. Триватиме робота з виконання пункту 4 доручення Президента України В.Ф. Януковича від 19.10.2012 № 1-1/2831 щодо будівництва окремої будівлі для розміщення Державного архіву.

5.2. За умови фінансування у 2015 році Державного архіву за Програмою розвитку архівної справи на 2013-2016 роки планується провести

капітальний ремонт в будівлі по вул. Мироносицька, 41 (відремонтувати фасадну частину будівлі та покрівлю).

З метою покращення умов зберігання документів заплановано ремонт 3 приміщень (архівосховищ) загальною площею 268,3 кв.м в архівних відділах Валківської, Зміївської та Краснокутської РДА.

5.3. В архівних відділах Нововодолазької, Печенізької РДА та Люботинської міської ради планується збільшити протяжність стелажного обладнання на 110 пог.м.

5.4. У 2-ох архівних відділах (Борівської та Валківської РДА) планується встановити протипожежну сигналізацію, в Архівному відділі Борівської РДА – охоронну.

5.5. В Архівному відділі Лозівської міської ради заплановано ремонт пожежної сигналізації.

5.7. Архівні відділи Зачепилівської та Кегичівської РДА планують встановити системи кондиціонування та вентиляції повітря у сховищах; в Архівному відділі Краснокутської РДА планується провести ремонт системи вентиляції.

5.8. Архівні відділи Борівської, Кегичівської та Печенізької РДА запланували оброблення вогнезахисним розчином 270 пог.м дерев'яного стелажного обладнання.

Здійснюватимуться заходи з охорони праці, зі створення фонду користування документами НАФ; за наявності відповідного фінансування проводитиметься атестація робочих місць.

Державний архів як і раніше, планує взяти участь у конкурсі наукових праць імені Василя Веретенникова в галузі архівознавства, археографії і документознавства, у конкурсі науково-методичних та науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії, у щорічному Всеукраїнському конкурсі «Кращий державний службовець». Забезпечуватиме участь державних службовців у навчанні за професійними програмами та у тематичних короткотермінових семінарах при відповідних навчальних закладах.

Здійснюватиметься постійне оновлення інформації власного веб-сайту; за умови відповідного фінансування триватиме робота з побудови, впровадження та сертифікації комплексної системи захисту інформації, тощо.

Заступник директора архіву

Л.М. Юдіна